

Khi 4 tuổi

Con tôi...

- ☐ có thể đối chiếu một số đồ vật/màu sắc, đếm đến 10 (có thể dùng khối, muỗng), có thể chỉ số
- ☐ dùng thì quá khứ (đã lăn, đã đưa), nói rõ ràng (người khác hiểu được), biết 4 đến 8 hành động
- ☐ mỉm cười/cười khi nhìn hình vui, hòa đồng với trẻ khác, biết được người nào đó bị đau hay cần được giúp đỡ
- ☐ có thể cột giày, thắt nịt, dùng nĩa (cầm bằng ngón tay)
- ☐ có thể chạy, đứng vững bằng 1 chân, cắt dọc theo lần có sẵn

Khi 4 1/2 tuổi

Con tôi...

- ☐ có thể lập lại 4 số, đối chiếu đồ vật nào liên hệ, lựa nhóm nào có "nhiều hơn, nhiều ly hơn"
- ☐ có thể nói nguyên nhân hay những gì tạo sự việc xảy ra, dùng câu với 5 đến 6 từ, có thể nói tên bốn màu
- ☐ có thể chia xẻ, đối lượt, chú ý đến những gì em làm
- ☐ có thể tự dọn ăn, chùi dẹp đồ bị đổ, tự thay quần áo không cần giúp
- ☐ có thể tự xích đu, nhảy cò cò vững vàng trên mỗi chân, có thể đá banh to được, nói các điểm chấm trên giấy

Khi 5 tuổi

Con tôi...

- ☐ gọi tên ba đồng tiền xu, định nghĩa 5 từ, đếm bốn đồ vật trở lên và trả lời "bao nhiêu?"
- ☐ có thể nói chuyện với người khác, đối chiếu một từ nói với hình, cho biết những gì giống nhau và khác nhau (giữa các hình thể khác nhau, đồ chơi, hình hay thể)
- ☐ có thể cho biết sinh nhật của em, cho biết hai cảm giác (vui, buồn), cho biết sự khác biệt giữa thật và giả
- ☐ có thể mặc áo thun, biết mặt trước và sau của quần áo, tự đánh răng
- ☐ có thể chụp banh tương lên, nhảy cò cò, diễn hành theo điệu nhạc, bắt chước vẽ được dấu cộng (+), có thể vẽ nét hình người với 3 đến 6 bộ phận như dùng đường thẳng và đường tròn cho tay, chân, đầu, ngón tay)

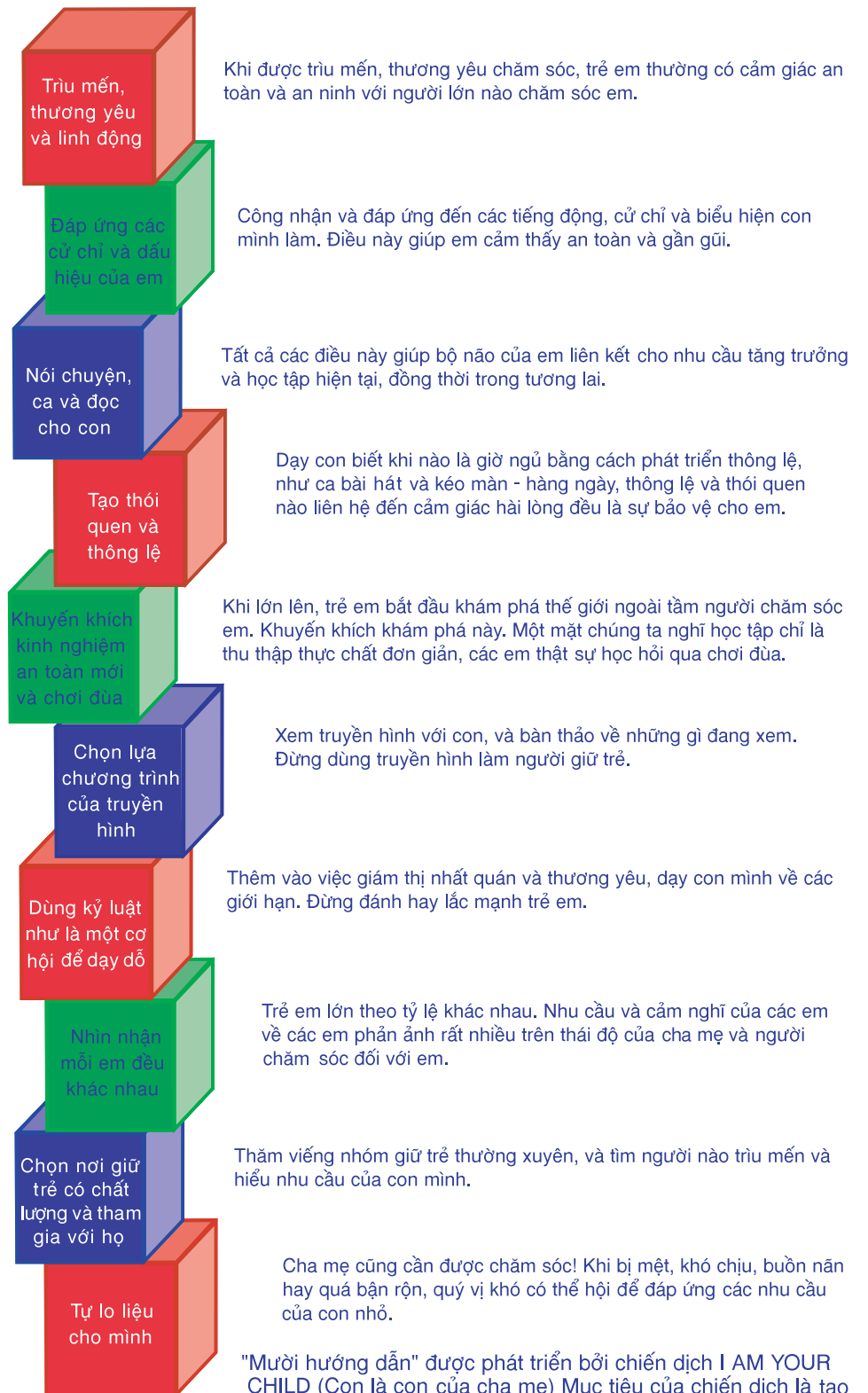
Nếu không có ☒ cho mỗi hàng trong lứa tuổi của con mình... hay nếu quý vị có vấn đề quan tâm... hãy gọi

chương trình EI địa phương hoặc CONNECT

1-800-692-7288 và nói chuyện với chuyên viên về trẻ em của chúng tôi!

Mười hướng dẫn để nuôi con vui tươi và khỏe mạnh hơn

Để có thêm thông tin về những gì cha mẹ hay người chăm sóc có thể thực hiện để đẩy mạnh sự phát triển lành mạnh cho trẻ em. viếng vùng mạng I AM YOUR CHILD (www.iamyourchild.org), hay viết thư đến I AM YOUR CHILD, P.O. 15605, Beverly Hills, CA 90209

Tập sách "Nhìn xem em lớn" ("Watch Me Grow") được biên soạn tại Philadelphia qua sự cộng tác của: Hội Đồng Quản Lý Sức Khỏe Công Cộng/ChildLink (Public Health Management Corporation, hay PHMC), Dịch Vụ Chăm Trĩ Philadelphia (Philadelphia Mental Retardation Services, hay MRS), Ban Sức Khỏe Công Cộng Philadelphia (Philadelphia Department of Public Health, hay PDPH), và Hội Đồng Điều Phối Liên Cơ Quan Philadelphia (Philadelphia Interagency Coordinating Council, hay PICC). Quá trình tăng trưởng từ Sơ Sinh đến 5 tuổi được đồ họa dựa trên một số thử nghiệm tiêu chuẩn về mức phát triển của trẻ sơ sinh, đi chập chững và trẻ thơ. Thiết kế đồ họa của Trịnh Lợi.

Hãy nhìn bên trong và xem con em của bạn có thể làm được những gì!

Mỗi em bé rồi sẽ lớn và học được những điều mới theo từng bước phát triển. Ở vài điểm nào đó các em có thể có những phát triển khác biệt nhau nhiều khi tới 6 tháng. Nếu bạn lo ngại về sự phát triển của con em bạn hãy gọi Chương Trình Can Thiệp Sớm (Early Intervention, hay EI).

Serving Children with Developmental Delays

...giúp các gia đình phát triển tiềm năng của con mình.

Ngân khoản cho Chương Trình Can Thiệp Sớm (Early Intervention, hay EI) được cung cấp qua Pennsylvania OCDEL (Office of Child Development and Early Learning-Văn Phòng Day/Nuôi Dưỡng Trẻ và Học Tập Sớm), văn phòng dịch vụ day/nuôi dưỡng OMR địa phương trong quận, các Liên Hiệp Trung Gian (Intermediate Unite), và các cơ quan EI có hợp đồng với tiểu bang/địa phương.

Đường dây CONNECT toàn tiểu bang: 1-800-692-7288

Có sẵn với ngôn ngữ khác – như các tiếng Ả-rập, Pháp, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Trung Hoa, Đại Hàn, Việt Nam, Khơ-me (Cam-bốt), Nga, và tiếng Creole của người Haitian.

1. Tìm nhóm tuổi của em.
2. Nếu em có thể thực hiện được hai điều liệt kê trong hàng, đánh dấu ☒.
3. Mỗi ☒ có nghĩa là em thực hiện những gì đúng theo lứa tuổi.
4. Nếu có các ô không có ☒, hãy gọi **CONNECT** hoặc **chương trình EI** địa phương.

Sơ sinh đến 3 tháng

Con tôi...

- ☐ nhận ra tôi, xoay đầu quan sát đồ chơi di chuyển, mỉm cười
- ☐ có thể ư ơ. Nhúc nhích theo tiếng nói của tôi, cười khúc khích
- ☐ nhìn người nói chuyện với em, đưa mắt theo di chuyển của tôi, bộc lộ em đang vui hay khó chịu
- ☐ em có thể bú ngón tay hay nắm tay, có thể nắm chặt ngón tay của mẹ khi bú, hay vỗ bình khi bú
- ☐ có thể nhấc đầu lên, bắt đầu lật ngửa, nắm giữ được cây lắc một khoảng ngắn

3 đến 6 tháng

Con tôi...

- ☐ thích nhìn tay mình và các vật chung quanh, im lặng khi nghe tiếng quen thuộc, có thể vói hay đánh vào đồ chơi
- ☐ có thể nói bập bẹ (đa, ba, mm), cười, nhìn về hướng có tiếng động
- ☐ có thể cười đáp lại khi tôi cười, cho biết không vui khi bị mất đồ chơi, phản ứng nhiều hơn với cha mẹ so với người khác
- ☐ cho thấy em thích ăn thức ăn khác ngoài sữa, có vẻ háng hái khi sắp được cho ăn, có thể nút hay ngậm môi vào miệng để ăn
- ☐ có thể mang hai tay vào giữa, chơi với ngón chân, ngước đầu và giữ thẳng, có thể trở người (từ lưng sang bụng)

6 đến 9 tháng

Con tôi....

- ☐ có thể lăn banh, đánh rơi và tìm đồ chơi, lập lại hành động nào gây tiếng động
- ☐ sẽ ngưng trong giây lát nếu bảo "không," có thể giả giọng, có thể ngoái đầu, cười và nhìn đến tôi nếu được gọi tên
- ☐ có thể sử dụng đồ chơi để tự làm vui, nhái cử chỉ (vẫy tay tạm biệt, chơi "người lớn"), muốn tôi ở gần, e dè với người lạ
- ☐ có thể sử dụng ly nếu được giúp, dời đồ vật từ tay này sang tay kia, có thể tự dứt ăn (với ngón tay)
- ☐ có thể ngồi thẳng, trườn hay bò bằng bụng, nhúng chân (không bị cứng thẳng), tự đứng dậy

9 đến 12 tháng

Con tôi...

- ☐ có thể chỉ đồ vật, thích đập đồ chơi với nhau hay trên bàn, thích nhìn sách hình
- ☐ hiểu vài từ khác ngoài "mama, dada," đưa đồ chơi cho người lớn nếu được yêu cầu, có thể giả giọng (chất lưỡi, ho) sẽ lập lại hành động để được cười, ôm, chơi gần các trẻ em khác, thích chơi úp mở
- ☐ có thể nhai, bắt đầu đẩy, chỉ tay và kéo đồ vật, ít nhều nước miếng hơn (trừ khi mọc răng)
- ☐ bắt đầu đứng một mình, bò nhanh, đi vài bước, ném banh hay bao hạt

12 đến 15 tháng

Con tôi...

- ☐ có thể chất cao 2-3 khối hay lon, dùng nhiều cử chỉ tay để cho biết những gì em muốn, vẽ hình trong sách
- ☐ có thể nói hay bắt đầu nói vài từ, làm tiếng động như em đang nói, cố gắng tìm món vật nếu được hỏi "... ở đâu?"
- ☐ có thể lăn banh trả ngược về tôi, bắt chước những gì em thấy tôi làm, thích một số đồ chơi này hơn đồ chơi khác
- ☐ có thể giúp lật trang sách, giúp thay quần áo khi tôi thay cho em, có thể dùng muỗng (còn bị đổ)
- ☐ có thể leo cầu thang (dùng tay và đầu gối), nhặt đồ vật nhỏ như Cheerios (dùng ngón cái và ngón tay)

15 đến 18 tháng

Con tôi...

- ☐ gọi tên của hình, tìm đồ chơi dưới hay sau đồ vật, khám phá ngăn/tủ đựng
- ☐ có thể nói 5-6 từ, chỉ hình trong sách phản ánh tên hình, có thể theo chỉ dẫn đơn giản (chỉ đồ vật, lấy banh)
- ☐ thích mang/ôm đồ chơi nhồi bông, có thể hỏi để được giúp (vặn dây thiều đồ chơi, mở hộp), có vẻ hãnh diện khi thực hiện các việc
- ☐ có thể tự cởi giày và vớ, để đồ vật vào hộp, đổ đồ vật trong hộp ra
- ☐ có thể chạy (như trẻ chập chững, thẳng chân), trèo cầu thang nếu được giúp, bắt đầu ném đồ vật qua đầu

18 đến 21 tháng

Con tôi...

- ☐ có thể chất cao 4-6 đồ vật/khối, sẽ chỉ đồ vật khi được hỏi ("mũi con đâu? mắt con đâu?"), gọi mình bằng tên
- ☐ có thể nói 6 đến 10 từ, bắt đầu dùng các từ như con, mẹ, có thể dùng từ để cho biết những gì em muốn
- ☐ cho biết tình cảm, bắt đầu bằng chủ quyền ("của con"), lập lại những gì người khác làm
- ☐ vẽ sà trên giấy (có giám thị), cởi áo ngoài được, cầm ly vững
- ☐ có thể đá banh và nhảy vào một chỗ, có thể đi xuống cầu thang khi nắm tay tôi, nắm viết chì (bằng nắm tay)

21 đến 24 tháng

Con tôi...

- ☐ có thể xây cao 6 khối hay lon, giúp cất dọn, biết tiếng động của thú vật
- ☐ có thể nói vài từ hiểu được, biết nhiều hơn 20 từ, dùng được 2 từ chung nhau ("uống nữa")
- ☐ sẽ lắng nghe chuyện kể (hay tự chơi) trong một thời gian ngắn, triu mến và linh động, thể hiện tính độc lập ("để con làm," "không")
- ☐ có thể dùng muỗng thành thạo, dùng ly và đặt xuống mà không bị đổ nhiều, thử tự mang giày
- ☐ có thể nhảy hai chân khỏi đất, có thể cầm ly bằng một tay, bắt đầu vẽ nét tròn

Khi 2 1/2 tuổi

Con tôi...

- ☐ thích chơi giả bộ (cho búp bê ăn, giả sử một khối là điện thoại), biết ba đồ vật ("mình làm gì với chìa khóa, xe?") hay 3 bộ phận cơ thể và công dụng của chúng ("con nhìn bằng gì?")
- ☐ có thể dùng câu với 3 từ ("con đi với"), có thể giận khi ý của em không được hiểu, có thể đặt câu hỏi đơn giản
- ☐ có thể giúp cất dọn đồ chơi, chậm rãi thực hiện công việc, thể hiện bồn chồn khi chờ đợi điều gì
- ☐ có thể đánh răng nếu được giúp, mặc quần áo nếu được giúp, có thể tự rửa và làm khô tay
- ☐ có thể chạy vững vàng, đi nhón gót chân, có thể lật từng trang sách một

Khi 3 tuổi

Con tôi...

- ☐ có thể bắt chước hành động (nháy mắt, vỗ má), giải quyết vấn đề (bắt ghế để lấy đồ vật), biết vài tiếng động (chuông, chó sủa)
- ☐ có thể ca hát, nói nhiều, đặt 3-4 từ chung nhau thành câu ngắn để diễn tả
- ☐ có thể chơi chung và hòa đồng với trẻ khác, rụt rè với người lạ, làm theo quy luật
- ☐ có thể mặc áo ngoài, đội nón hay giày ngủ, có thể dùng kéo (nếu được giám thị), dùng nĩa (giữ bằng nắm tay)
- ☐ có thể nhảy xa (hai chân một lượt), leo cầu thang (chân này sang chân kia), bắt chước vẽ vòng tròn

Khi 3 1/2 tuổi

Con tôi...

- ☐ hiểu khái niệm về "hai" (2 bánh, 2 xe tải), có thể chỉ màu, đối chiếu hình thể
- ☐ hiểu các từ như "lớn nhất, nhỏ nhất, êm, ồn," có thể trả lời câu hỏi, bắt đầu hiểu hay dùng các từ như "xuống, lên"
- ☐ có thể nhận diện mình trong hình, muốn thực hiện các việc đơn giản trong nhà (đẩy chổi, lau bàn), cho biết em vui buồn, sợ, vân vân
- ☐ có thể mang vớ, cởi nút nhỏ, cởi dây nịt, đi vệ sinh một mình
- ☐ có thể đứng cân bằng 1 chân, vẽ hình theo lần có sẵn, xuống cầu thang từ chân này sang chân kia (trái/phải)

Chương Trình Can Thiệp Sớm là gì?

Chương Trình Can Thiệp Sớm (EI) gồm có các dịch vụ và hỗ trợ được thiết kế để giúp các gia đình có con bị chậm phát triển. Mặc dù tất cả trẻ em rồi sẽ lớn và thay đổi theo mức phát triển của riêng em, nhưng một số trẻ em có thể bị chậm phát triển. Tình huống, điều này là vấn đề phải quan tâm. Chương Trình Can Thiệp Sớm cung cấp dịch vụ và hỗ trợ cho trẻ thơ và gia đình/người trông nom của trẻ để giúp em lớn lên và phát triển.

Ai hội đủ tiêu chuẩn?

Trẻ sơ sinh, đi chập chững, và trẻ dự bị mẫu giáo nào có nhu cầu đặc biệt do bị chậm phát triển hoặc xét thấy đủ tiêu chuẩn được dịch vụ Can Thiệp Sớm.

Chương Trình Can Thiệp Sớm cung cấp dịch vụ và hỗ trợ nào?

Chương Trình Can Thiệp Sớm cung cấp dịch vụ và hỗ trợ miễn phí cho các gia đình. Dịch vụ Can Thiệp Sớm có thể bao gồm: thông tin về mức phát triển kỹ năng và khả năng của trẻ ra sao; giáo dục và hỗ trợ cho cha mẹ/người trông nom, và liệu pháp cải tiến vấn đề phát triển được thiết kế cho trẻ của họ. Can Thiệp Sớm giúp ý cho gia đình về cách giúp đỡ con mình ở nhà cũng như tại cộng đồng, và cho riêng từng trẻ để nâng cao cả mức tăng trưởng lẫn khả năng học tập. Nếu trẻ đang tham gia môi trường giữ trẻ/học tập sớm, thì giáo viên/chuyên viên trị liệu/chuyên gia EI có thể tư vấn cho ban nhân viên nuôi dạy trẻ thơ về sách lược có thể nâng cao mức phát triển của em. Can Thiệp Sớm cũng có thể giúp các gia đình tìm và dùng nhiều dịch vụ và hỗ trợ khác tại cộng đồng.

Trẻ em/ gia đình được cung cấp dịch vụ và hỗ trợ ở đâu?

Dịch vụ có thể được cung cấp trong các hoạt động hàng ngày của trẻ ở nhà hoặc tại cộng đồng, nơi giữ trẻ, nhà trẻ, nhóm vui chơi, và chương trình Khởi Đầu Sớm (Head Start).

Gia đình nên liên lạc với ai để biết xem con mình có đủ tiêu chuẩn được Chương Trình Can Thiệp Sớm hay không?

Bước đầu tiên cho mọi gia đình có mối quan tâm lo lắng về tình trạng phát triển của con mình là gọi Dịch Vụ CONNECT (số miễn phí: 1-800-692-7288) hoặc chương trình EI địa phương. Chương trình Can Thiệp Sớm sẽ cứu xét xem em đó có đủ tiêu chuẩn hay không.

**Có thắc mắc về Chương
Trình Can Thiệp Sớm?**

Gọi CONNECT

1-800-692-7288

(Người dùng TTY
có thể gọi số này)

CONNECT sẽ giúp các gia đình liên
lạc với người nào có thể giúp đỡ.

**Đường nối đến mạng
lưới PaTTAN**

<http://www.pattan.net>

Đường nối đến mạng lưới PDE

<http://www.education.state.pa.us>

**Đường nối đến mạng
lưới DPW**

<http://www.dpw.state.pa.us>

**Các chương trình EI
địa phương**